

اظهار نظر مجمع مشورتی حقوقی

در خصوص:

– طرح ممنوعیت تبلیغات و معرفی محصولات و خدمات غیر مجاز و آسیب‌رسان به سلامت در رسانه‌های ارتباط جمعی داخلی و بین‌المللی و فضاهای مجازی

– لایحه موافقتنامه همکاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری ارمنستان راجع به احداث و بهره‌برداری از نیروگاه‌های جریانی بر روی رودخانه ارس

– طرح اصلاح قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی

– لایحه موافقتنامه بین‌المللی روغن زیتون و کنسرو زیتون مورخ ۲۰۱۵ (۱۳۹۴)

کد گزارش: ۹۷۰۲۰۱۴

تاریخ انتشار: ۱۳۹۷/۰۲/۱۸

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه گزارش

موضوع: اظهارنظر مجمع مشورتی حقوقی در خصوص

- طرح ممنوعیت تبلیغات و معرفی محصولات و خدمات غیر مجاز و آسیب‌رسان
به سلامت در رسانه‌های ارتباط جمعی داخلی و بین‌المللی و فضاهای مجازی ۲
- لایحه موافقتنامه همکاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت
جمهوری ارمنستان راجع به احداث و بهره‌برداری از نیروگاه‌های جریانی بر
روی رودخانه ارس ۶
- طرح اصلاح قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی ۷
- لایحه موافقتنامه بین‌المللی روغن زیتون و کنسرو زیتون مورخ ۲۰۱۵ (۱۳۹۴) ۱۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طرح ممنوعیت تبلیغات و معرفی محصولات و خدمات غیرمجاز و آسیب‌رسان به سلامت در رسانه‌های ارتباط جمعی داخلی و بین‌المللی و فضاهای مجازی

مقدمه

«طرح ممنوعیت تبلیغات و معرفی محصولات و خدمات غیرمجاز و آسیب‌رسان به سلامت در رسانه‌های ارتباط جمعی داخلی و بین‌المللی و فضاهای مجازی» که با عنوان «طرح منع تبلیغات و معرفی محصولات و خدمات غیرمجاز و آسیب‌رسان به سلامت در فضاهای مجازی و شبکه‌های ماهواره‌ای» در تاریخ ۱۳۹۳/۵/۲۶ اعلام وصول و در جلسه علنی مورخ ۱۳۹۵/۲/۲۱ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی تصویب شد، در اجرای اصل ۹۴ قانون اساسی جهت انطباق با موازین شرعی و قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال شد لکن این شورا آن را دارای ابهاماتی دانست و لذا مجلس در جلسه علنی مورخ ۱۳۹۶/۹/۱ خود، اصلاحاتی در آن انجام داد ولی شورای نگهبان این بار نیز در چهار بند، ایراداتی را به مصوبه اصلاحی مجلس وارد کرد. اینک مجلس شورای اسلامی در جلسه علنی مورخ ۱۳۹۷/۲/۲ خود و به منظور رفع ایرادات این شورا، اصلاحاتی را در مصوبه خود اعمال کرده است که در ادامه، به ترتیب ایرادات شورای نگهبان بررسی می‌شود.

تبیین و بررسی

بند «۱» ایرادات - رفع ایراد

۱. رفع ایراد: شورای نگهبان به موجب بند «۱» ایرادات اعلامی خود، کلیت مصوبه مجلس را از جهت رعایت نشدن مفاد «سند ملی گیاهان دارویی و طب سنتی» مصوب ۱۳۹۲/۴/۲۵ شورای عالی انقلاب فرهنگی، مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی دانسته است. مجلس شورای اسلامی جهت رفع این ایراد، ماده‌ای را به مصوبه خود الحاق کرده است که به موجب آن، در اجرای این مصوبه، رعایت مفاد سند مذکور الزامی اعلام شده است که این اصلاح، رافع ایراد شورای نگهبان است. همچنین ذکر این نکته لازم است که با توجه به اینکه از یک طرف، در تبصره «۱» ماده (۱) مصوبه پیشین مجلس که گیاهان دارویی و طب سنتی را هم دربرمی‌گرفت، «وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی» مرجع تشخیص اطلاعات یا ادعاهای اثبات نشده یا تأیید نشده بود و از طرف دیگر، در بند «۳» ماده (۶) سند یادشده، «ستاد توسعه علوم و فناوری گیاهان دارویی و طب سنتی» مرجع «سیاست‌گذاری اجرایی، راهبری، هماهنگی، پایش شاخص‌ها و ایجاد ارتباطات بین دستگاهی لازم اعم از دولتی و خصوصی ... برای گسترش فناوری و صنایع دانش‌بنیان در بخش گیاهان دارویی و طب سنتی» دانسته شده، مجلس شورای اسلامی در مصوبه اصلاحی خود و به منظور رعایت مفاد سند مذکور، با اصلاح تبصره «۱» ماده (۱) مصوبه، «مراجع قانونی صاحب صلاحیت» را هم در کنار وزارتخانه مذکور، مرجع تشخیص قلمداد کرده است.

بندهای «۲»، «۳» و «۴» ایرادات - رفع ایراد و ایجاد مغایرت با اصل ۸۵

قانون اساسی و تذکر

۱. رفع ایراد: بندهای «۲»، «۳» و «۴» ایرادات اعلامی شورای نگهبان، به تبصره «۱» ماده (۱) مصوبه مجلس اختصاص داشته است؛ به موجب بندهای «۲» و «۴» ایرادات، خلاف واقع و جرم دانستن «صرف ادعای اثبات نشده یا تأیید نشده» و همچنین اطلاق جرم دانستن «ارائه اطلاعات یا ادعای اثبات نشده یا تأیید نشده» در فرض تأیید یا اثبات نزد ارائه کننده صاحب صلاحیت یا متخصص و نیز نزد شخص صاحب صلاحیت یا متخصص دیگر و بدون وجود اماره‌ای بر تزویر یا غش ارائه دهنده، خلاف موازین شرع شناخته شده و براساس بند «۳» ایرادات، جرم دانستن صرف ارائه نظریه، خلاف بند «۱۲» «سیاست‌های کلی سلامت»^۱ ابلاغی ۱۳۹۳/۱/۱۸ مقام معظم رهبری و در نتیجه، مغایر بند «۱» اصل ۱۱۰ قانون اساسی اعلام شده است. مجلس شورای اسلامی جهت رفع این ایرادات، در تبصره «۱» ماده (۱) مصوبه خود، عبارت «خلاف قوانین مربوطه، که توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و مراجع قانونی صاحب صلاحیت» را جایگزین عبارت «اثبات نشده یا تأیید نشده‌ای است که توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی» کرده است و بدین ترتیب، «مصادیق اطلاعات نادرست و تبلیغ خلاف واقع» عبارت خواهد بود از «اطلاعات یا

۱۲۰۱- بازشناسی، تبیین، ترویج، توسعه و نهادینه نمودن طب سنتی ایران.

۱-۱۲- ترویج کشت گیاهان دارویی تحت نظر وزارت جهاد کشاورزی و حمایت از توسعه نوآوری‌های علمی و فنی در تولید و عرضه فرآورده‌های دارویی سنتی تحت نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

۲-۱۲- استانداردهای و روزآمد کردن روش‌های تشخیصی و درمانی طب سنتی و فرآورده‌های مرتبط با آن.

۳-۱۲- تبادل تجربیات با سایر کشورها در زمینه طب سنتی.

۴-۱۲- نظارت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی بر ارائه خدمات طب سنتی و داروهای گیاهی.

۵-۱۲- برقراری تعامل و تبادل منطقی میان طب سنتی و طب نوین برای هم‌افزایی تجربیات و روش‌های درمانی.

۶-۱۲- اصلاح سبک زندگی در عرصه تغذیه.

ادعاهای خلاف قوانین مربوطه، که توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و مراجع قانونی صاحب صلاحیت ... درخصوص کالاها یا خدمات موضوع این قانون مشخص می‌گردد» که این اصلاح صورت گرفته، رافع ایراد مغایرت با بند «۱۲» «سیاست‌های کلی سلامت» و مغایرت با بند «۱» اصل ۱۱۰ قانون اساسی است؛ چراکه اولاً، دیگر «صرف ارائه نظریه» جرم دانسته نشده و ثانیاً، در خود بند «۱۲» «سیاست‌های کلی سلامت»، بر «نظارت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی بر ارائه خدمات طب سنتی و داروهای گیاهی» تصریح شده و ثالثاً، همان‌طور که ذکر شد، در ماده الحاقی به مصوبه، بر لزوم رعایت «سند ملی گیاهان دارویی و طب سنتی» در اجرای این مصوبه تأکید شده که این امر می‌تواند تأمین‌کننده رعایت مفاد بند «۱۲» «سیاست‌های کلی سلامت» نیز باشد.

۲. مغایرت: علی‌رغم رفع ایراد قانونی شورای نگهبان به تبصره «۱» ماده (۱) این مصوبه، با اصلاح صورت گرفته در این تبصره، ایراد جدیدی در تبصره مذکور ایجاد شده است؛ چراکه همان‌طور که بیان شد، در تبصره اصلاحی، ملاک اطلاعات نادرست و تبلیغ خلاف واقع، مخالفت با «قوانین مربوطه» به تشخیص «وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و مراجع قانونی صاحب صلاحیت» دانسته شده و با توجه به اینکه در وضعیت کنونی، ضوابط اطلاعات و تبلیغات مذکور عمدتاً در قالب دستورالعمل و آیین‌نامه تعیین شده است و قانون مصوب مجلس شورای اسلامی که ضوابط قانونی یادشده را مشخص کرده باشد، وجود خارجی ندارد، گذشته از آنکه عبارت «قوانین مربوطه» با ابهام مواجه می‌شود، عملاً حکم تبصره اصلاحی موجب می‌شود که وزارتخانه مذکور و مراجع مزبور، فراتر از

تطبیق مصادیق و اقدامات بر ضوابط قانونی عمل کرده و به دلیل نبود ضوابط قانونی، خود درخصوص معیارهای اطلاعات و تبلیغات مذکور ضابطه‌گذاری کنند که این امر، تفویض قانون‌گذاری بوده و لذا مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

۳. تذکر: با توجه به اینکه در مصوبه پیشین مجلس، تبصره اصلاحی ماده (۱) این مصوبه به‌عنوان تبصره «۱» درج شده بود و ماده مذکور، تبصره «۲» هم دارد، عنوان تبصره اصلاحی ماده (۱) در این مصوبه باید به تبصره «۱» اصلاح شود تا اصلاح صورت گرفته، به معنای حذف تبصره «۲» ماده (۱) مصوبه تلقی نشود. همچنین در تبصره «۱» اصلاحی، با توجه به اینکه اولاً، دخالت دو مرجع متفاوت در تعیین امری یکسان، با «ایجاد نظام اداری صحیح» در تعارض است و ثانیاً، همان‌طور که گفته شد، به موجب «سند ملی گیاهان دارویی و طب سنتی»، مسئولیت درخصوص گیاهان دارویی و طب سنتی برعهده مرجع خاصی قرار داده شده است، عبارت «که توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و مراجع قانونی صاحب صلاحیت» باید به عبارت «که حسب مورد توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا مراجع قانونی صاحب صلاحیت» اصلاح شود.

لایحه موافقتنامه همکاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری ارمنستان راجع به احداث و بهره‌برداری از نیروگاه‌های جریان‌بر روی رودخانه ارس

مقدمه:

«لایحه موافقتنامه همکاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری ارمنستان راجع به احداث و بهره‌برداری از نیروگاه‌های جریان‌

بر روی رودخانه ارس» که در تاریخ ۱۳/۴/۱۳۹۵ در مجلس شورای اسلامی اعلام وصول شده است در جلسه مورخ ۱۳۹۷/۲/۳ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده و به منظور اجرای اصل ۹۴ قانون اساسی مبنی بر انطباق با موازین شرعی و قانون اساسی برای شورای نگهبان ارسال شده است.

ابهام:

به موجب ماده (۲) این موافقتنامه اینگونه توافق شده است که عملیات اجرایی احداث نیروگاه‌های جریانی موضوع این موافقتنامه از سال ۱۳۸۶ هجری شمسی (۲۰۰۷ میلادی) آغاز شود و ظرف مدت شش سال (نهایتاً تا سال ۱۳۹۲) به اتمام برسد. لذا، با اتمام مهلت مقرر در ماده مزبور و ابهام به وجود آمده در خصوص نحوه‌ی اجرای این موافقتنامه، علت تصویب آن توسط مجلس شورای اسلامی محل ابهام است. در این خصوص، اینگونه به نظر می‌رسد که ماده (۱۳) این موافقتنامه که بر معتبر بودن آن تا اجرای کامل آن تأکید دارد نیز رافع این ابهام نیست.

طرح اصلاح قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم (۴۴)

مقدمه

«طرح اصلاح قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم (۴۴) قانون اساسی» که در تاریخ ۱۳۹۶/۹/۸ اعلام وصول و در جلسه علنی مورخ ۱۳۹۷/۲/۲ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی تصویب شده، در اجرای اصل ۹۴ قانون اساسی جهت انطباق بر موازین اسلام و قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال شده است.

تبیین و بررسی

ماده (۲) - مغایرت با اصل ۸۵، بند «۵» اصل ۴۳، بند «۶» اصل ۳ و بند

«۱» اصل ۱۱۰، ابهام و تذکر

۱. مغایرت: ضوابط و معیارهای دستورالعمل این ماده و صلاحیت‌های مالی و عملکردی لازم جهت اعطای مجوز تملک سهام بیش از ۱۰ درصد، تعیین نشده و لذا اطلاق حکم آن، تفویض قانون‌گذاری بوده و مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است. همچنین حکم تبصره «۱» این ماده هم از جهت این ایراد و هم از جهت اینکه هیچ معیاری برای میزان روابط مالی، نیابتی یا مدیریتی اشخاص مذکور، تعیین نشده است، تفویض قانون‌گذاری بوده و مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است. علاوه بر این، معیار بانک مرکزی در اعطای «مجوز» مذکور در ذیل این ماده، مشخص نشده است و لذا تفویض قانون‌گذاری بوده و مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

۲. **ابهام:** در انتهای این ماده، عبارت «تملك سهام سایر مؤسسات اعتباری به هر میزان توسط مالک واحدی که در یکی از مؤسسات اعتباری بیش از ده درصد (۱۰٪) سهام‌دار است، بدون مجوز بانک مرکزی ممنوع است»، موجد این ابهام است که در صورت اعطای مجوز برای اشخاص ذی‌ربط، آیا محدودیت‌های مقرر در این ماده برای سقف تملک سهام توسط مالک واحد، برای شخص دارنده مجوز اخیر نیز وجود دارد یا خیر؟

۳. **مغایرت:** با توجه به اینکه از یک طرف، حکم تبصره «۱» اصلاحی با حکم تبصره «۱» فعلی ماده (۵) «قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل

چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی^۱ مصوب ۱۳۸۷/۳/۲۵ متفاوت است و در واقع با تصویب این مصوبه، بخشی از حکم تبصره «۱» فعلی مبنی بر ممنوعیت شخص حقیقی و اعضای خانواده وی از داشتن مقدار سهامی که بتوانند بیش از یک عضو هیئت‌مدیره را تعیین کنند، از قانون حذف می‌شود و از طرف دیگر، در ماده (۵) اصلاحی، تملک سهام یک مؤسسه اعتباری تا ۳۳ درصد برای مالک واحد با مجوز بانک مرکزی ممکن دانسته شده است، حکم تبصره «۱» اصلاحی می‌تواند موجب شود که مالک واحد بتواند بیش از یک عضو هیئت‌مدیره را در مؤسسه اعتباری یادشده تعیین کند و اطلاق آن می‌تواند در مصادیقی، زمینه ایجاد انحصار را فراهم کند و لذا مغایر حکم بند «۵» اصل ۴۳ قانون اساسی مبنی بر ممنوعیت انحصار به‌عنوان یکی از ضوابط اقتصاد جمهوری اسلامی ایران و بند «۶» اصل ۳ قانون اساسی مبنی بر تکلیف دولت جمهوری اسلامی ایران به به‌کاربردن همه امکانات خود برای «محو هرگونه انحصارطلبی» بوده و از جهت مغایرت با حکم جزء «۳» بند «۵» «سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران»^۲ مغایر بند «۱» اصل ۱۱۰ قانون اساسی به‌نظر می‌رسد.

۴. تذکر: در سطر اول ماده (۵) اصلاحی، واژه «بانک‌ها» باید به واژه «بانکی» اصلاح شود.

---

۱. ماده ۵- ...

تبصره ۱- اشخاص حقیقی سهام‌دار بنگاه‌های موضوع این ماده و اعضای خانواده آن‌ها شامل همسر، فرزندان و همسران آنان، برادر، خواهر، پدر و مادر، منحصراً تا سقفی مجاز هستند سهام داشته باشند که نتوانند مشترکاً بیش از یک عضو هیئت‌مدیره را در این بنگاه تعیین کنند.

۲. - سیاست‌های کلی اعمال حاکمیت و پرهیز از انحصار:

...

۳- جلوگیری از ایجاد انحصار، توسط بنگاه‌های اقتصادی غیردولتی از طریق تنظیم و تصویب قوانین و مقررات.

ماده (۴) - تذکر

- تذکر: در بند «۲» اصلاحی، با توجه به اینکه منظور از عبارت «ماده (۲) این قانون» در ذیل آن، ماده (۵) «قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی» است که به موجب ماده (۲) این مصوبه اصلاح شده است، عبارت «ماده (۲) این قانون» باید به عبارت «ماده (۵) این قانون» اصلاح شود. همچنین واژه «قانونی» در انتهای این بند زائد است که باید حذف شود.

ماده (۵) - مغایرت با بند «۱» اصل ۳ و بند «۱» اصل ۱۱۰

- مغایرت: حکم این ماده مبنی بر حذف تبصره «۳» الحاقی ۱۳۹۵/۶/۲۸ ماده (۲۴) قانون در خصوص ممنوعیت مدیران شرکت‌های موضوع واگذاری و بستگان (پدر، مادر، برادر، خواهر، زن یا شوهر، اولاد بلافصل، عروس و داماد) آن‌ها از خرید مستقیم یا غیرمستقیم سهام، سهم‌الشرکه، حق تقدم ناشی از سهام و سهم‌الشرکه، حقوق مالکانه و حق بهره‌برداری مدیریت شرکت موضوع واگذاری تحت مدیریتشان، از جهت فسادزا بودن، مغایر حکم بند «۱» اصل ۳ قانون اساسی مبنی بر تکلیف دولت جمهوری اسلامی ایران به به‌کاربردن همه امکانات خود برای «مبارزه با کلیه مظاهر فساد و تباهی» بوده و از جهت مغایرت با حکم بند «۳۹» «سیاست‌های کلی برنامه پنج‌ساله ششم توسعه»^۱ ابلاغی ۱۳۹۴/۴/۹ مقام معظم رهبری، مغایر بند «۱» اصل ۱۱۰ قانون اساسی است.

ماده (۶) - مغایرت با اصل ۷۵ قانون اساسی

---

۱. ۳۹- ارتقای سلامت اداری و اقتصادی و مبارزه با فساد در این عرصه با تدوین راهبرد ملی مبارزه با فساد و تصویب قوانین مربوط.

- مغایرت: حکم تبصره الحاقی به ماده (۳۱) قانون، واجد بار مالی بوده و به دلیل معلوم نشدن طریق تأمین هزینه جدید، مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی است.

ماده (۷) - تذکر

- تذکر: با توجه به اینکه با اصلاح صورت گرفته در ماده (۵۸) قانون به موجب این ماده، مقصود از عبارت «تعیین مصادیق» با ابهام روبه‌رو خواهد شد، لازم است ماده (۷) بدین صورت تنظیم شود: «در ماده (۵۸) قانون، عبارت «تصویب دستورالعمل تنظیم قیمت، مقدار و شرایط دسترسی به بازار کالاها و خدمات انحصاری» به عبارت «تعیین مصادیق بازار کالاها و خدمات انحصاری و تصویب دستورالعمل تنظیم قیمت، مقدار و شرایط دسترسی به آن» اصلاح می‌شود.»

ماده (۸) - مغایرت با اصل ۷۴، ابهام و تذکر

۱. مغایرت: حکم صدر ماده (۵۹) اصلاحی مبنی بر تکلیف هیئت وزیران به ارسال اساسنامه نهاد تنظیم‌گر به مجلس شورای اسلامی، در واقع تکلیف دولت به ارائه لایحه بوده و لذا مغایر اصل ۷۴ قانون اساسی است.

۲. ابهام: منظور از «حل و فصل» در حکم ذیل جزء «۳» بند «الف» ماده (۵۹) اصلاحی، مشخص نیست. همچنین اگر این حکم به معنای صلاحیت انحصاری شورای رقابت در این خصوص باشد، مغایر بند «۱» اصل ۱۵۶ و اصل ۱۵۹ قانون اساسی است.

۳. تذکر: در جزء «۳» بند «الف» ماده (۵۹) اصلاحی، واژه «قبل» باید به واژه «قبلی» و در جزء «۲» بند «ب» ماده مذکور، واژه «اعضای» باید به واژه «اعضا» اصلاح شود.

ماده (۹) - مغایرت با بند «۱» اصل ۱۵۶ و اصول ۱۵۹ و ۱۷۳

- **مغایرت:** با توجه به اینکه هیئت تجدیدنظر موضوع ماده (۶۴) قانون، «دادگاه» در معنای حقوقی و قانونی آن محسوب نمی‌شود و حضور ۳ قاضی در آن و حتی لزوم موافقت حداقل ۲ تن از قضات آن با برخی تصمیمات و آرای هیئت، نمی‌تواند آن را به «دادگاه» و آن تصمیم یا رأی را به «رأی قضایی» تبدیل کند، حکم ذیل این ماده که آرای این هیئت را در دیوان عدالت اداری و در واقع کلیه مراجع قضایی، اعتراض‌ناپذیر دانسته است، مغایر بند «۱» اصل ۱۵۶ و اصول ۱۵۹ و ۱۷۳ قانون اساسی است. گذشته از این ایراد، با توجه به اینکه به موجب جزء «الف» بند «۳» ماده (۶۴) «قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی»،^۱ آرای هیئت تجدیدنظر صرفاً در خصوص تصمیمات موضوع ماده (۶۱) قانون مذکور،^۲ «باید متضمن موافقت حداقل دو عضو قاضی این هیئت باشد» و

---

۱. ماده ۶۴- محل استقرار، ترکیب هیئت تجدیدنظر، شرایط انتخاب و نحوه تصمیم‌گیری در این هیئت به شرح زیر است:

۳- نحوه تصمیم‌گیری هیئت تجدیدنظر به شرح زیر است:

الف- تصمیمات هیئت تجدیدنظر منوط به تصویب اکثریت اعضای آن است ولی رأی تجدیدنظر در مورد تصمیمات ماده (۶۱) این قانون در عین حال باید متضمن موافقت حداقل دو عضو قاضی این هیئت باشد.

۲. ماده ۶۱- هرگاه شورا پس از وصول شکایات یا انجام تحقیقات لازم احراز کند که یک یا چند مورد از رویه‌های ضدرقابتی موضوع مواد (۴۴) تا (۴۸) این قانون توسط بنگاهی اعمال شده است، می‌تواند حسب مورد یک یا چند تصمیم زیر را بگیرد:

۱- دستور به فسخ هر نوع قرارداد، توافق و تفاهم متضمن رویه‌های ضدرقابتی موضوع مواد (۴۴) تا (۴۸) این قانون.

۲- دستور به توقف طرفین توافق یا توافق‌های مرتبط با آن از ادامه رویه‌های ضدرقابتی مورد نظر.

۳- دستور به توقف هر رویه ضدرقابتی یا عدم تکرار آن.

۴- اطلاع‌رسانی عمومی در جهت شفافیت بیشتر بازار.

۵- دستور به عزل مدیرانی که برخلاف مقررات ماده (۴۶) این قانون انتخاب شده‌اند.

۶- دستور به واگذاری سهام یا سرمایه بنگاه‌ها یا شرکت‌ها که برخلاف ماده (۴۷) این قانون حاصل شده است.

۷- الزام به تعلیق یا دستور به ابطال هرگونه ادغام که برخلاف ممنوعیت ماده (۴۸) این قانون انجام شده و یا الزام به تجزیه شرکت‌های ادغام‌شده.

۸- دستور استرداد اضافه‌درآمد و یا توقیف اموالی که از طریق ارتکاب رویه‌های ضدرقابتی موضوع مواد (۴۴) تا (۴۸) این قانون تحصیل شده است، از طریق مراجع ذیصلاح قضایی.

۹- دستور به بنگاه یا شرکت جهت عدم‌فعالیت در یک زمینه خاص یا در منطقه یا مناطق خاص.

۱۰- دستور به اصلاح اساسنامه، شرکت‌نامه یا صورت‌جلسات مجامع عمومی یا هیئت‌مدیره شرکت‌ها یا ارائه پیشنهاد لازم به دولت در خصوص اصلاح اساسنامه‌های شرکت‌ها و مؤسسات بخش عمومی.

۱۱- الزام بنگاه‌ها و شرکت‌ها به رعایت حداقل عرضه و دامنه قیمتی در شرایط انحصاری.

۱۲- تعیین جریمه نقدی از ده میلیون (۱۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا یک میلیارد (۱/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال، در صورت نقض

←

در خصوص سایر آرای هیئت مذکور، چنین الزامی وجود ندارد، اطلاق حکم ذیل این ماده که مطلق آرای هیئت تجدیدنظر را در دیوان عدالت اداری و در واقع کلیه مراجع قضایی، اعتراض ناپذیر دانسته است، مغایر بند «۱» اصل ۱۵۶ و اصول ۱۵۹ و ۱۷۳ قانون اساسی است.

لایحه موافقتنامه بین‌المللی روغن زیتون و کنسرو زیتون مورخ ۲۰۱۵ (۱۳۹۴)

مقدمه

«لایحه موافقتنامه بین‌المللی روغن زیتون و کنسرو زیتون مورخ ۲۰۱۵ (۱۳۹۴)» که در تاریخ ۱۳۹۶/۶/۸ در مجلس شورای اسلامی اعلام وصول گردیده، در جلسه علنی مورخ ۱۳۹۷/۲/۵ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده و جهت اجرای اصل ۹۴ قانون اساسی مبنی بر انطباق با موازین شرعی و قانون اساسی برای شورای نگهبان ارسال شده است. پس از بررسی مصوبه در این گزارش نکاتی پیرامون آن بیان خواهد شد.

بررسی مصوبه

در تبصره ماده واحده این مصوبه، موضوع بند «۴» ماده (۲۶) موافقتنامه منوط به رعایت اصل یکصد و سی و نهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در ارجاع به داوری شده است. در این باره لازم به ذکر است:

۱. در ماده (۲۶) علاوه بر بند «۴»، بند «۱» نیز حل و فصل اختلاف در مورد تفسیر یا اجرای موافقتنامه که از طریق مذاکره حل و فصل نشده باشد را به

→

ممنوعیت‌های ماده (۴۵) این قانون.
آیین‌نامه مربوط به تعیین میزان جرایم نقدی متناسب با عمل ارتكابی به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، بازرگانی و دادگستری تهیه و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

شورای اعضاء ارجاع داده است و بند «۶» از پیشنهاد شورای بین‌المللی زیتون به اعضاء معاهده در خصوص ایجاد و کارکرد نهاد مصالحه و داوری بین‌المللی برای حل و فصل اختلافات مرتبط با معاملات روغن زیتون و ... سخن گفته است که در مورد آنها نیز رعایت اصل ۱۳۹ قانون اساسی ضروری به نظر می‌رسد؛ فلذا حق شرط مذکور در تبصره بایستی نسبت به کل ماده (۲۶) لحاظ گردد. از این رو این ماده مغایر اصل ۱۳۹ قانون اساسی می‌باشد.

۲. ماده (۳۷) معاهده به صراحت اعلام کرده است که «هیچ قید تحدید تعهدی را نمی‌توان نسبت به هر یک از مقررات این موافقتنامه در نظر گرفت.»^۱ و با این عبارت امکان درج حق شرط را از اعضاء سلب نموده است؛ در نتیجه حق شرط‌های مندرج در ماده واحده اثری نخواهد داشت و رعایت اصول ۷۷ و ۱۳۹ مذکور در تبصره ماده واحده عملاً امکان‌پذیر نخواهد بود. لذا از این حیث نیز موافقتنامه فوق‌الذکر مغایر اصول ۷۷ و ۱۳۹ قانون اساسی تلقی می‌شود.

1- No reservations may be made with respect to any of the provisions of this Agreement.

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و
چه در نسل های آینده، که با کمال دقت و قدرت و ظایف اسلامی و ملی خود
را اینا و تحت تاثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و
قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه جلوگیری نمایند.

(سخن امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزمشکده شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید سیهید قرنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲

صندوق پستی: ۱۴۶۳-۱۳۱۴۵ تلفکس: ۸۸۳۲۵۰۴۵

info@shora-rc.ir

www.shora-rc.ir